

Tidsskrift for
kulturhistorie og
lokalhistorie
Udgivet af
Dansk historisk
Fællesråd

fortid og
nutid

1991

FORTID OG NUTID 1991

Udg. af Dansk historisk Fællesråd, c/o Landsarkivet for Sjælland m.m., Jagtvej 10, 2200 København N.
Redigeret af cand.phil., M. A. Julie Fryd Johansen, Peder Skramsgade 26, 1054 København K,
tlf. 33 14 01 52.

Tryk: AiO-Tryk as

Udgivet med støtte fra Statens humanistiske Forskningsråd og Kulturministeriet.

ISSN 0106-4797

**Universitetsbiblioteket
Amager
København**

Te 10886-3

h.2 t.38

Articles appearing in this journal are abstracted and indexed in HISTORICAL ABSTRACTS and AMERICA: HISTORY AND LIFE.

Indhold 1991

Artikler

- Mogens Bencard: Den første guldhornsfejde. 159
- Helle Blomquist: For det almene vel. Det danske sundhedsvæsen 1870–1890 223
- Peter Fransen: De fynske købstæders kamp om opland i perioden 1865–1920. Odense kontra de fynske søkøbstæder. 71
- Ditte Bentzon Goldschmidt: Grønlandernes selvstændiggørelse. Grønlandsk autonomi eller dansk herredømme? 97
- Harry Haue, Johs. Nørregaard Frandsen og Knud Holck Andersen: Den lokale samtidshistorie. 31
- Agnete Goth Paaschburg: Hun duede ikke? Slægtshistorie – en lille bid af virkeligheden. 21
- Jørgen Dieckmann Rasmussen: De lokalhistoriske årbøger 1989. En oversigt 116
- Jørgen Dieckmann Rasmussen: De lokalhistoriske årbøger 1989. En oversigt 116
- Jørgen Dieckmann Rasmussen: De lokalhistoriske årbøger 1990. En oversigt 197
- Anna Thestrup: Kvinder i offentlige institutioner. 175
- Hanne Willert: 3-generationsfamilier på landet i 1800-tallet. Om statisk og dynamisk familieanalyse 1
- Christian Christiansen: Syv år blandt krigsfanger (Arne Gammelgaard). 145
- W. L. Christiansen: Mit brogede politiske liv (Henrik Lundbak) 57
- Torben Holck Colding: Miniature- og Emaillemaleri i Danmark 1606–1850 (Karin Kryger). 259
- Dansk Toldhistorie bd. I–V (Poul Holm). 257
- Danske Kalkmalerier. Sengotik 1475–1500 (Niels M. Saxtorph) 215
- Ole Degn: Fra den stråttækte til amtets største skole (Holger Dyrbye). 142
- Duborg-skole-elever i krigens år (Henrik Lundbak). 57
- Jens Engberg: Bliktude. Blik- og rørarbejderforbundet 1890–1990 (Jacob Jensen) 254
- Folketællingen 1787, for Sæby købstad m.fl. (Karl-Erik Frandsen) 216
- Forbrug og produktion af industrivarer af Carl-Axel Nielsson og Hans Kryger Larsen (Poul Strømstad). 53
- Karl-Erik Frandsen: Tårnby landsby – historie og bygningsregistrant (Hanne Christensen) 54
- Kirsten Geertsen: Dannet ung pige søges (Lise Skjøt-Petersen) 147
- Henry Hansen: Politikens Havekoloni »Valhøj« (Poul Sverrild) 144
- Har fællesskolen spillet fallit? Pigernes skole. Redigeret af Adda Hilden og Anne Mette Kruse (Ingrid Markusen). 50
- Hikuin 1–17 (Michael Andersen). 137
- Hitlerflüchtlinge im Norden: Asyl und Politisches Exil 1933–45 (Arne Gammelgaard). 217
- Jens Holmgaard: Alt på sin rette plads (Karin Kryger) 139
- L. E. Fauerholdt Jensen: Mark sølv – mark penninge – mark korn. Mønt, mål og vægt i Danmark 1000–1340 (Gert Posselt) 52

Anmeldelser

- Jacob Aal Hofman (Bang): Odense Amt beskrevet 1843 (Poul Thestrup) 217
- Jes Peter Caspersen: Sådan var det. Erindringer. Sønderjyske Levnedsløb nr. 27 (Jørgen Thomsen) 263

Kommunal opgaveløsning 1842–1970 (Hans Worsøe)	55	Ole Ventegodt: Redere, rejser og regnskaber. Et par flensborgske part-rederiregnskaber 1783–1812 (Jørgen Mikkelsen)	57
Kæltringer og skikkelige folk i Gødvad sogn af Lisbeth Nielsen og Poul Porskær Poulsen (Henning Ringgaard Lauridsen)	141	Günter Weitling: Die Heimdeutschen (Nils Vollertsen)	220
Københavnsegnen og lokalarkiverne (Henning Ringgaard Lauridsen)	148	Eiler Worsøe: Mols bjerge (Erland Porsmose)	215
Anne Lykke: Vildfarende børn (Nynne Helge)	59		
Lærerstand på Langeland af Tage Heu- necke og Jens Møllerup (Søren Eh- lers)	56	Udstillingsanmeldelser	
Preben Mellbye-Hansen: De danske kronjuveler (Mette Thelle)	143	Vesthimmerlands Museum, Aars. Old- tidsudstillingen (Ole Schou Vester- bæk)	211
Aage Mensing-Kristensen: Johannes Mejers kort over Sorøegnen (Karl- Erik Frandsen)	139	Limfjordsmuseet, Løgstør. Den perma- nente udstilling (Ole Schou Vester- bæk)	212
Per Grau Møller: Fra landsby til so- veby. Landbebyggelsen og dens øko- nomiske og kulturlandskabelige for- udsætninger på Fyn 1770–1965 (Karl-Erik Frandsen)	58		
Anders Vægter Nielsen: Husmændene – landbosamfundets tabere? (Peter Korsgaard)	141	Debat	
Bertel Petersen: Som jeg husker det (Karl-Erik Frandsen)	145	Knud Prange: En ny Trap?	47
Esther Petersen: Over grænser – om danske sygeplejerskers arbejde og studier i udlandet 1899–1949 (Birte Broch)	256		
Ellen Poulsen: Jens Juul (Karin Kry- ger)	259	Kommentar	
John Poulsen: Nordbanen. Med tog til Nordsjælland gennem 125 år (Steen Ousager)	262	Inge Skovgaard Petersen: Tværfaglige vikingetidsstudier. Tyve år efter	130
Poul Rasmussen: Studier i Århus Stifts ældste egnshistorie (Ole Degn)	216		
Reerslev Kirkebog 1736–1856. Ved Bent Thestrup og Oscar Udsholt (Margit Mogensen)	254	Dansk Historisk Fællesforening	
Peder Hansen Resen: Atlas Danicus (Karl-Erik Frandsen)	138	Dansk Historisk Fællesforenings repræ- sentantskabsmøde i Vigsø 1990	61
Stednavne i Københavns Amt. Smør- rum herred, nordlige del (Karl-Erik Frandsen)	220	Regnskab 1989	155
Maliaraq Vebæk: Navarenaaq og and- re. Grønlandske kvinders historie (Ditte Bentzon Goldschmidt)	219	Dansk Historisk Fællesforenings repræ- sentantskabsmøde i Svendborg 1991	264
		DHF's ekstraordinære repræsentant- skabsmøde i Slagelse 1991	272
		Nye vedtægter	273
		Protokollat	275
		Regnskab 1990	276
		Jørgen Dieckmann Rasmussen: Hvor går lokalhistorien hen? Udviklingen set fra lokalarkivverdenen	67
		DHF under fornyelse:	
		Grethe Ilsøe: Rapport fra et kommis- sorieår	149
		Kildeadgang og arkivlov. Referat af et møde på Christiansborg 31. januar 1991	151

Forord

Med udsendelsen af nærværende nummer har Fortid og Nutid skiftet udseende lidt. Først og fremmest har omslaget skiftet farve, og det vil i fremtiden ske efter hvert fjerde hæfte, således at hver årgang kan identificeres på farven.

Den redaktionelle linie vil i det store og hele fortsætte som hidtil. Og dog er der visse områder jeg gerne ser styrket i tidsskriftet, det gælder især den del af det historiske arbejde, som er baseret på studier af matrielle levn, eller museumsstoffet om man vil.

Det er en etableret skik at historiske fremstillinger anmeldes og vurderes af ligemænd i for eksempel tidsskrifter som Fortid og Nutid. Men resultaterne af historiske undersøgelser fremstilles ofte i andre medier end det skrevne. Et af de væsentligste er museernes udstillinger, men her findes ingen tilsvarende tradition, skønt mange efterhånden har udtalt ønsket om kollegiale anmeldelser af museumsudstillinger. Fortid og Nutid vil gerne tage fat på udstillingsanmeldelser, fordi vi mener det vil være til nytte for kommende udstillingsproducenter. Det er dyrt at lave udstillinger, både i tid og penge, og en seriøs anmeldelse svarer til en erfaringsopsamling, der kan komme den næste udstilling til nytte. Hovedvægten vil blive lagt på nye permanente udstillinger, hvor vi i den udstrækning det er muligt vil følge selve arbejdet gennem kontakt til udstillingsproducenterne. Den færdige udstilling vil blive analyseret ud fra dens overordnede tema og målsætning, dens form og design, forholdet mellem genstande, tekst og billeder, præsentation af udstillingen i andre medier o.s.v.

Det er et nyt område vi begiver os ud på, der findes ikke en vedtaget analysemodel og metode, men det er vores håb, at vi ved at tage hul på emnet får sat en debat igang, som kan

bringe os frem til en brugbar norm for udstillingsanmeldelser, som er til gavn for både de besøgende og de som laver udstillingerne. Jeg skylder mag.art Margrethe Brock-Nannestad tak for de mange aftener, hvor vi har diskuteret udstillinger, forud for beslutningen om at inddrage dette nye område i Fortid og Nutid.

Flere museer har annonceret åbning af nye permanente udstillinger i den kommende tid, de vil blive anmeldt så hurtigt, det er os muligt, sådan som det altid har været målsætningen for anmeldelserne her i tidsskriftet.

Skulle nogen være interesseret i at tilslutte sig gruppen af udstillingsanmeldere er de meget velkomne til at henvende sig til redaktionen.

I dette nummer af Fortid og Nutid vil man i Hanne Willerts artikel finde et indlæg i den historiske metodediskussion, hos Harry Haue m.fl. tages spørgsmålet om samtidshistorien i lokalhistorien op til diskussion og i Agnete Pauschburgs artikel ser vi et eksempel på at vore alt for stereotype forestillinger om social mobilitet i forrige århundrede nok må revideres en smule. Dette nummer indeholder desuden en række spændende anmeldelser, samt beretning fra Dansk Historisk Fællesforenings årsmøde. Programmet indeholdt lørdag aften en paneldiskussion med temaet »Hvor går lokalhistorien hen?« Der var indlæg fra Finn Stendal Petersen, Paul Ørberg, Henrik Fangel og Jørgen Dieckmann Rasmussen. Sidstnævntes indlæg bringes til slut i dette hæfte.

God læselyst

